

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v6.2022.8>

П. Ю. Корнієць
аспірант

Харківського національного університету внутрішніх справ
orcid.org/0000-0002-5348-4892

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ФОРМ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ АНТИКОРУПЦІЙНОМУ БЮРО УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Зазначено, що запобігання і протидія корупції в Національному антикорупційному бюро України, як і будь-який інша практична діяльність (динамічний процес), цілком логічно зумовлює необхідність звернення до основних положень правової доктрини щодо форм її здійснення.

Охарактеризовано основні підходи до визначення форм адміністративної діяльності та публічного управління. Підкреслено, що найоптимальнішим критерієм для поділу залишається ознака характеру управлінських дій, за якою перші поділяються на правові та організаційні.

Констатовано, що правові форми діяльності уособлюють сукупність регламентованих законом діянь, які мають правові наслідки та частіше за все пов'язані з виданням нормативно-правових або індивідуальних актів. На відміну від правових форм діяльності, організаційні дії самі по собі не призводять до настання правових наслідків. Навпаки вони спрямовані на забезпечення внутрішньо організаційного аспекту діяльності органу державної влади, яка в перспективі може призвести до вчинення дій із правовими наслідками.

У результаті в статті запропоновано авторський підхід до структурування та розкриття змісту форм запобігання і протидії корупції в Національному антикорупційному бюро України, який поєднав класичний підхід крізь призму специфіки діяльності щодо запобігання і протидії корупції в Національному антикорупційному бюро України. Зокрема форми запобігання і протидії корупції в Національному бюро подано у межах наступної структури: 1) правові форми запобігання і протидії корупції в НАБУ: 1.1) процедурно-правові форми запобігання і протидії корупції в НАБУ: законотворчість; адміністративна нормотворчість; видання індивідуальних адміністративних актів; 1.2) процесуально-правові форми запобігання і протидії корупції в НАБУ: провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією відносно працівників НАБУ; дисциплінарне провадження (службове розслідування відносно працівників НАБУ); 1.3) здійснення інших юридично значимих дій; 2) організаційні форми запобігання і протидії корупції в НАБУ.

Ключові слова: форми адміністративної діяльності, правові форми, організаційні форми, Національне антикорупційне бюро України.

Korniets P. Yu. FEATURES OF THE STRUCTURE AND CONTENT OF THE FORMS FOR PREVENTING AND COMBATING CORRUPTION IN THE NATIONAL ANTI-CORRUPTION BUREAU OF UKRAINE: ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECT

It is noted that the prevention and counteraction of corruption in the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, like any other practical activity (dynamic process), quite logically dictates the need to refer to the main provisions of the legal doctrine regarding the forms of its implementation.

The main approaches to determining the forms of administrative activity and public management are characterized. It is emphasized that the most optimal criterion for division remains a sign of the nature of management actions, according to which the former are divided into legal and organizational ones.

It was established that legal forms of activity represent a set of acts regulated by law, which have legal consequences and are most often associated with the issuance of regulatory or individual acts. Unlike legal forms of activity, organizational actions by themselves do not lead to legal consequences. On the contrary, they are aimed at ensuring the internal organizational aspect of the activity of the state authority, which in the future may lead to actions with legal consequences.

As a result, the article proposes an author's approach to structuring and revealing the content of the forms of prevention and countering corruption in the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, which combined the classical approach through the prism of the specifics of activities related to the prevention and countering of corruption in the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine. In particular, the forms of preventing and countering corruption in the National Bureau are presented within the following structure: 1) legal forms of preventing and countering corruption in NABU: 1.1) procedural and legal forms of preventing and countering corruption in NABU: law-making; administrative rule-making; issuance of individual administrative acts; 1.2) procedural and legal forms of preventing and countering corruption in NABU: proceedings in cases of administrative offenses related to corruption against NABU employees; disciplinary proceedings (official investigation of NABU employees); 1.3) implementation of other legally significant actions; 2) organizational forms of preventing and countering corruption in NABU.

Key words: forms of administrative activity, legal forms, organizational forms, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine.

Постановка проблеми. Запобігання і протидія корупції в Національному антикорупційному бюро України (НАБУ), як і будь-який інша практична діяльність (динамічний процес), цілком логічно зумовлює необхідність звернення до основних положень правової доктрини щодо форм її здійснення як одного з невід'ємних елементів цілісного механізму запобігання та протидії корупції. Їх виключну цінність можна пояснити тим, що вони приводять механізм запобігання та протидії корупції в діяльність, яка знаходить своє вираження у відповідних формах. Водночас дослідження відповідних форм дозволить не лише охарактеризувати сучасний стан запобігання і протидії корупції в НАБУ, а й виявить актуальні проблеми такої діяльності, що як наслідок сформує підґрунтя для її удосконалення.

Науково-теоретичне підґрунтя при виконанні роботи склали положення, що містяться у працях таких учених-адміністративістів і теоретиків права, як: В. Б. Авер'янов, С. М. Алфьоров, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, Ю. П. Битяк, В. В. Галунько, В. М. Гарашук, О. Ю. Дрозд, В. В. Зуй, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзбк, В. М. Манохін, А. В. Румянцева-Козовник, Ю. О. Тихоміров, М. М. Тищенко, Ю. С. Шемшущенко, та ін. Праці зазначених учених покладені в основу формування підходу щодо визначення поняття, переліку та змісту форм державного (публічного) управління. Проте, розкриттю особливостей тих з них, які відображають запобігання і протидію корупції в НАБУ у літературі не приділялось достатньої уваги, що виглядає цілком об'єктивним з огляду на порівняно нетривалий період існування НАБУ.

Мета дослідження. Мета даної статті полягає у систематизації, групуванні та розкритті змісту форм запобігання і протидії корупції в НАБУ крізь призму адміністративно-правових форм з огляду на специфіку відповідної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Категорія форми має понад десять значень, проте найчастіше це слово використовується для позначення певної дії [1, с. 570], її відображення [2, с. 665]. Іншими словами форма відображає зміст діяльності, її зовнішнє вираження, що має конкретні наслідки. В правовій площині наведене тлумачення набуває дещо специфічної характеристики, адже форма в такому сенсі – це зовнішнє відображення діяльності суб'єктів учасників правових відносин, які мають правові наслідки для них та/або третіх осіб. В адміністративному праві під формами прийнято розуміти «будь-який зовнішній вияв певного змісту, тобто форми управління показують, як практично здійснюється управлінська діяльність» [3, с. 212]. В. Б. Авер'янов наголошував, що «при розгляді форми необхідно виходити із загальнонаукових уявлень про суспільну діяль-

ність, зміст та форму (форми) суспільних явищ. Зміст тут виступає як сукупність елементів, процесів, зв'язків, відносин, що утворюють даний феномен, а форма – спосіб зовнішнього прояву, вираження змісту явища» [3, с. 256].

Більш детальні доктринальні визначення поняття «форма адміністративної діяльності» знаходимо у роботах вчених, зокрема А. В. Румянцева-Козовник поділяючи такі форми на правові та організаційні, визначає їх як «сукупність однорідних за своєю правовою природою та характером груп адміністративних дій, які провадяться з метою забезпечення громадської безпеки та охорони громадського порядку» [4, с. 117]. Зв'язок адміністративного права та управлінської діяльності пояснюється специфікою першого, а точніше специфікою його предмету, який охоплює: «сферу діяльності виконавчих та розпорядчих органів і суспільні відносини управлінського характеру, що складаються у цій сфері. Вони виникають, розвиваються та припиняються між: вищими і нижчими органами виконавчої влади; органами виконавчої влади і підпорядкованими їм підприємствами, установами, організаціями; органами виконавчої влади, які не пов'язані безпосередньо підпорядкованістю; органами управління й органами громадських організацій; органами виконавчої влади і громадянами» [5, с. 8]. Так чи інакше в розрізі адміністративного права форми будуть відображати управлінську діяльність і управлінські рішення, особливо в глобальних сферах як от антикорупційна діяльність, оскільки остання не може отримати зовнішнє вираження виключно на підставі нормотворчої та правозастосовної діяльності, вона повинна бути доповнена раціональними управлінськими рішеннями. Підтвердженням даної тези може слугувати дефініція поняття «форми державного управління» запропонована зокрема Ю. І. Круглем: «відмінні за своїм характером і наслідками способи зовнішнього вираження діяльності органів виконавчої влади» [6, с. 273]. Розглядаючи форми державного управління крізь правову призму Ю. П. Битяк і В. В. Зуй визначають їх як «зовнішнє вираження конкретних дій державного органу, його структурних підрозділів і посадових осіб (державних службовців), що реалізуються в процесі державної виконавчої діяльності і спрямовані на реалізацію функцій управління» [7, с. 91].

По-суті, форми адміністративної діяльності як і форми управлінської діяльності є реальним втіленням суб'єктів наділених державно-владними повноваженнями, які в свою чергу є обов'язковим учасником адміністративно-правових відносин у межах яких і реалізується адміністративна діяльність. На підтвердження схожості обох категорій необхідно зарахувати і подібність основних видів форм управлінської та адміністра-

тивної діяльності: правові та неправові [6, с. 273; 8, с. 482], правові та організаційні, відповідно. Більш детальну класифікацію форм діяльності пропонує В. В. Галуцько: «видання підзаконних нормативно-правових (адміністративних) актів; видання індивідуальних адміністративних актів; укладення адміністративних договорів; вчинення інших юридично значущих адміністративних дій; здійснення матеріально-технічних операцій» [9, с. 132]. Відзначимо, що попри наявність множинності різних підходів до класифікації форм діяльності, найоптимальнішим критерієм для поділу залишається ознака характеру управлінських дій, за якою перші поділяються на правові та організаційні. Саме такий поділ здатен відобразити всю різноманітність управлінських дій, що мають як правову, так і організаційну природу, та забезпечують виконання завдань поставлених перед органами державної влади. Правові форми діяльності уособлюють сукупність регламентованих законом діянь, які мають правові наслідки та частіше за все пов'язані з виданням нормативно-правових та/або індивідуальних актів. На відміну від правових форм діяльності, організаційні дії самі по собі не призводять до настання правових наслідків, навпаки вони спрямовані на забезпечення внутрішньоорганізаційного аспекту діяльності органу державної влади, яка в перспективі може призвести до вчинення дій із правовими наслідками.

Не дивлячись на достатню кількість наукових доробок проблем запобігання та протидії корупції, маємо констатувати відсутність чіткого розуміння форм такого виду діяльності, при чому як на глобальному (загальнодержавному) так і на локальному рівнях, зокрема в НАБУ. Наприклад, В. Д. Гвоздецький, переймаючись питаннями трансформації адміністративно-правового механізму запобігання і протидії корупції в Україні з метою приведення його до відповідності з сучасними демократичними процесами в державі, наголошує на необхідності «розроблення законодавчих актів, які сприяли б удосконаленню дисциплінарної практики, і формування режиму припинення корупції» [10, с. 15]. Є. В. Невмержицький акцентує увагу на застосуванні такої форми діяльності як оптимізація штатів центральних апаратів органів державної влади [11, с. 132]. Відмітимо, що всі названі форми стосуються запобігання та протидії корупції як негативного явища, що руйнує державу ззовні, натомість форми запобігання та протидії корупції в органах державної влади, зокрема в НАБУ, комплексно не вивчалися. Зазначене можна зарахувати як додаткове підтвердження необхідності використання диференційованого підходу до антикорупційної діяльності, де важливо приділяти увагу як загальним, так і локальним антикорупційним заходам,

для досягнення найбільш ефективного результату. Форми запобігання і протидії корупції в НАБУ очевидно залежать від компетенції та конкретних повноважень суб'єктів, які прямо чи опосередковано впливають на недопущення фактів корупції безпосередньо в одному з основних антикорупційних органів. Саме тому при визначенні конкретних форм, доцільно спиратись на висновки щодо системи суб'єктів запобігання і протидії корупції в НАБУ [12] та їх компетенції [13].

Тож перейдемо до характеристики діяльності окремих суб'єктів запобігання і протидії корупції в НАБУ.

Верховна Рада України є органом законодавчої влади, і вочевидь пріоритетною формою її діяльності є правова, оскільки її провідною діяльністю є прийняття законодавчих актів (п. 3 ст. 85 Конституції України [14]), що зокрема спрямовані на запобігання та протидію корупції в НАБУ (наприклад, Закони України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки», «Про Національне антикорупційне бюро України», Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП)).

Пріоритетною формою діяльності Кабінету Міністрів України (КМ України) щодо запобігання і протидії корупції в НАБУ є правова форма. Так, КМ України здійснює нормотворчу діяльність щодо запобігання і протидії корупції: підзаконними нормативно-правовими актами – постановами затверджує державні антикорупційні програми з виконання Антикорупційної стратегії, Положення про Раду громадського контролю при НАБУ.

Правова форма діяльності КМ України відбивається і у його кадровій діяльності щодо НАБУ, оскільки уряд призначає на посаду Директора НАБУ (приймає відповідне рішення) (ст. 116 Конституції України [14]), осіб до складу Комісії з оцінки проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності НАБУ та інших комісій, які впливають на внутрішньоорганізаційну роботу останнього (п. 5 ч. 4 ст. 4, ст. 26 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»).

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), будучи одним із основних спеціально уповноважених органів у сфері протидії корупції «формує та реалізує антикорупційну політику, розробляє проекти нормативно-правових актів з цих питань» [15], зокрема розробляє проект Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання такої стратегії (п.п. 2, 4 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції»), прийняття методичних рекомендацій з питань застосування актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів осіб, на

яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», інших положень антикорупційного законодавства. Такі правові документи, не дивлячись на їх де-юре не обов'язковий характер, де-факто є такими, що використовуються усіма суб'єктами запобігання і протидії корупції, зокрема в НАБУ. Така позиція впливає зі статусу НАЗК як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику (ст. 4 Закону України «Про запобігання корупції»). Зважаючи на те, що розробка нормативно-правових актів однозначно має правовий характер, то даний напрям необхідно відносити саме до правового виду діяльності. Крім того НАЗК має право на складення протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією (абз. 57 п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП).

В контексті розгляду діяльності органів прокуратури України, включаючи її самостійний структурний підрозділ – Спеціалізована антикорупційна прокуратура, підкреслимо їх правоохоронний характер діяльності, котрий по суті обмежується «супроводженням» кримінального провадження, під час досудового розслідування та судового розгляду. В той же час одним із основних завдань прокурорів є підтримання державного обвинувачення в суді, під час розгляду справ, які були скеровані НАБУ. Тут мова йде здебільшого про активні дії спрямовані на проведення перевірок та представлення інтересів осіб і держави в суді, тому це організаційний вид діяльності, адже такі дії мають не правові, а процесуальні наслідки, як от наприклад, визнання певних процесуальних дій незаконними. Адже в межах кримінального провадження цей факт хоча і може вплинути на розслідування, проте в жодному разі не гратиме вирішальну роль у процедурі встановлення вини особи у вчиненні корупційного кримінального правопорушення.

Органи прокуратури не є активним суб'єктом нормотворчої діяльності, втім вони систематично опрацьовують проекти правових актів і вносять пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства (абз. 5 п. 4 Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора затвердженого наказом Генерального прокурора від 05.03.2020 № 125 [16]). Проте з прикладної точки зору, такі правові акти не матимуть впливу на процес запобігання та протидії корупції в НАБУ. Так само і робота ДБР України в сфері запобігання та протидії корупції в НАБУ є саме організаційною, що впливає з приписів п. 2 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про державне бюро розслідувань», відповідно до яких ДБР України запобігає, виявляє, припиняє, розкриває та розслідує злочини, в тому числі і корупційні, що вчинені службовими особами НАБУ [17]. Переліче-

ні дії не носять правового характеру, більш того вони не пов'язані з удосконаленням чинного законодавства в антикорупційній сфері. Натомість, запобігання, розслідування та протидія злочинам, суб'єктами яких є працівники НАБУ – це набір суто процесуальних заходів, які мають організаційний характер. По аналогії можна характеризувати діяльність місцевих і апеляційні судів, Верховного суду України, Вищого антикорупційного суду України, оскільки вона так само розвивається в правоохоронному векторі, хоча і є достатньо специфічною, тому що консолідується у винятковому напрямі – відправленні правосуддя в антикорупційній сфері шляхом реалізації судових процедур у межах кримінальних проваджень і проваджень у справах про адміністративні правопорушення у разі вчинення корупційних кримінальних правопорушень та адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, відповідно.

Не варто недооцінювати значення міжнародних організацій у процесах, що пов'язані з запобіганням і протидією корупції в НАБУ, особливо з урахуванням євроінтеграційних процесів, які тривають в Україні. Варто наголосити, що можливість впливу на запобігання корупційних проявів у середині одного з основних антикорупційних органів закріплена на законодавчому рівні в формі повноважень щодо прийняття участі в проведенні конкурсу на зайняття посади Директора НАБУ та здійснення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності НАБУ (ст.ст. 7, 26 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України [18]). Доречно навести інші приклади реалізації міжнародними організаціями заходів організаційного характеру. Так, GRECO (The Group of States against Corruption – «Група держав проти корупції») як орган, що здійснює антикорупційний моніторинг із метою виявлення недоліків відповідних правових актів, заходів, роботи органів державної влади, а також сприяє їх усуненню шляхом надання рекомендацій (Art. 2 Statute of the Group of States Against Corruption (GRECO) [19]). Для цього представники GRECO розробляють і впроваджують антикорупційні стандарти, відповідно до яких проводять оцінку держави, зокрема роботу профільних органів і відображає це у своїх звітах, які самі містять настанови та рекомендації щодо удосконалення антикорупційних інститутів і заходів.

Зважаючи на те, що Рада громадського контролю при НАБУ в основному реалізує контроль-но-наглядову та кадрову функції, а її діяльність не призводить до настання конкретних юридичних наслідків, слід зазначити, що її діяльність має організаційну форму, насамперед: проводить обговорення антикорупційних законопроектів, якості роботи НАБУ в розрізі дотримання принципів відкритості та прозорості; приймає участь у робо-

ті Дисциплінарної комісії НАБУ та комісій, що створюються для проведення конкурсу на заняття посад у НАБУ тощо (ч. 3 ст. 31 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [18], п. 5 Положення про Раду громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України [20]). Комісія з оцінки корупційних ризиків у діяльності НАБУ проводить оцінку корупційних ризиків у діяльності НАБУ, зокрема консолідує та аналізує інформацію про роботу його працівників з метою визначення відповідності встановленим показникам (критеріям) результату чого відображаються у звіті. Треба зазначити, що така діяльність має суто організаційний характер і відображається в аналогічній формі.

Управління внутрішнього контролю (УВК) НАБУ створене з метою виявлення та розслідування правопорушень у діяльності НАБУ та безпосередньо його працівників, що безпосередньо зазначено в п. 1 Положення про Управління внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України від 29.11.2019 № 142 [21]. Вказана діяльність має організаційний характер, що підтверджується функціями УВК НАБУ закріпленими у вказаному положенні, в тому числі й такі, що не пов'язані зі службовими розслідуваннями відповідних правопорушень: реалізація антикорупційної програми НАБУ, проведення спеціальної перевірки, надання консультацій з питань дотримання антикорупційного законодавства та етичних правил, здійснення інформаційно-аналітичної антикорупційної діяльності в розрізі роботи НАБУ.

Директори НАБУ організують роботу його центральних і територіальних управлінь (п. 2 ч. 1 ст. 8, п. 1 ч. 2 ст. 9 Закону України «Про національне антикорупційне бюро» [18]). Аналогічні повноваження покладено також на керівників інших структурних підрозділів органів НАБУ. Завданням будь-якого керівника державної установи є створення належних умов і організація роботи таким чином, щоб кожний працівник зміг максимально швидко та якісно виконувати поставлені перед ним завдання. Іншими словами ефективність роботи центральних і територіальних управлінь залежить від низки управлінських аспектів. Хоча серед обов'язків керівників прямо і не передбачені заходи щодо неприпустимості та запобігання корупційним проявам у середині НАБУ, це є невід'ємною частиною обов'язків кожного керівника. Оскільки саме на ньому лежить відповідальність формування та функціонування антикорупційного органу, у середині, якого не може зароджуватись та розвиватись корупція. Тим часом, здійснюючи антикорупційну діяльність щодо своїх підлеглих, це скоріше морально-етична складова, ніж адміністративна, адже вона здійснюється шляхом проведення профілак-

тичних бесід, демонстрації особистого прикладу, стимулювання у співробітників нетерпимого ставлення до корупції тощо. Поряд з організаційним формами діяльності директори здійснюють і її інший вид – правову, оскільки є суб'єктом видання нормативно-правових актів (наказів, розпоряджень), у тому числі індивідуальних. Наприклад, службове розслідування щодо працівника НАБУ оформлюється наказом Директора НАБУ, останній також погоджує висновок про його результати (п.п. 4, 9 Інструкції про порядок проведення службового розслідування стосовно працівників Національного антикорупційного бюро України, затвердженої наказом НАБУ від 26.10.2015 № 4 [22]). Обидва з вказаних правових документа мають стратегічний вплив на зовнішньоорганізаційну роботу НАБУ, тому що від об'єктивності їх змісту та виваженості залежатиме рівень корупції у відповідному органі.

Висновки. Узагальнюючи викладені вище положення про форми запобігання і протидії корупції в НАБУ, а також віддаючи належне класичному підходу адміністративно-правової науки щодо поділу вказаних форм на правові та організаційні, зазначимо, що попри «традиційний» розподіл, вони набувають індивідуальної специфіки. У результаті форми запобігання і протидії корупції в НАБУ можна представити у межах наступної їх видової структури:

1) правові форми запобігання і протидії корупції в НАБУ:

1.1) процедурно-правові форми запобігання і протидії корупції в НАБУ: 1.1.1) законотворчість – розробка, прийняття та корегування законодавчих актів, які встановлюють зокрема: титульні (загальні) норми, що визначають державну антикорупційну політику, зокрема у розрізі формування та розвитку системи запобігання і протидії корупції (Закони України «Про запобігання корупції», «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки»); спеціально-інституційні положення (Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України»); деліктні норми, які встановлюють відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення (Кримінальний кодекс України, КУпАП); 1.1.2) адміністративна нормотворчість – підготовка та прийняття підзаконних та відомчих нормативно-правових актів (наприклад, постанови КМУ «Питання Ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро» від 16.02.2022 № 132, «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки» від 29.04.2015 № 265, Антикорупційна програма НАБУ, затверджена наказом Директора НАБУ від 06.04.2017 № 83-О); 1.1.3) видання індивідуальних адміністративних

актів (наприклад, прийняття рішень про: визначення членів Конкурсної комісії, призначення на посаду Директора НАБУ, дозвіл на використання коштів фонду спеціальних оперативно-розшукових та слідчих дій Національного бюро, про заохочення працівників НАБУ тощо);

1.2) процесуально-правові форми запобігання і протидії корупції в НАБУ: провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією відносно працівників НАБУ; дисциплінарне провадження (службове розслідування відносно працівників НАБУ);

1.3) здійснення інших юридично значимих дій: участь НАБУ у судових засіданнях щодо оскарження рішень Національного бюро, пов'язаних з протидією корупції в даному органі, у якості відповідача; документування (посвідчення документів) (наприклад, підготовка довідки про результати спеціальної перевірки; погодження Антикорупційної програми НАБУ Національним агентством з питань запобігання корупції; погодження висновку за результатами службового розслідування керівником УВК НАБУ та його затвердження Директором НАБУ); відповіді на запит про: надання публічної інформації, звернення, що стосується питань запобігання і протидії корупції в НАБУ;

2) організаційні форми запобігання і протидії корупції в НАБУ: 2.1) організація та проведення нарад, колективних обговорень, вироблення програм, методичних рекомендацій щодо запобігання і протидії корупції в НАБУ (удосконалення механізмів такої діяльності); 2.2) надання консультацій з питань дотримання антикорупційного законодавства та етичних правил; 2.3) участь у роботі спеціальних комісій (з оцінки корупційних ризиків в діяльності НАБУ, з проведення конкурсу на зайняття вакантних посад в НАБУ, з оцінки проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності НАБУ, дисциплінарній комісії НАБУ); 2.4) забезпечення ведення Єдиного порталу повідомлень викривачів, Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, Інформаційної системи моніторингу реалізації державної антикорупційної політики; 2.5) організація досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень, де підозрюваними визнаються працівники НАБУ; 2.6) здійснення інформаційно-аналітичної антикорупційної діяльності в розрізі роботи НАБУ; 2.7) підготовка та узагальнення матеріалів для розробки проектів актів управління щодо запобігання і протидії корупції в діяльності НАБУ; 2.8) організація діяльності НАБУ в дусі нетерпимого ставлення персоналу до корупції; 2.9) обмін інформацією з компетентними органа-

ми іноземних держав та міжнародними організаціями, узагальнення та впровадження передового досвіду з приводу запобігання і протидії корупції у спеціалізованих антикорупційних органах; 2.10) організація публічних заходів для обговорення актуальних питань діяльності НАБУ; 2.11) проведення наукових конференцій, семінарів, круглих столів, присвячених актуальним проблемам запобігання і протидії корупції в НАБУ.

Наостанок зазначимо, що отримані нами висновки щодо форм запобігання і протидії корупції в НАБУ служать основою для дослідження її методів, що становить перспективний напрям подальших наукових пошуків.

Література

1. Білодід І. К. Словник української мови : в 11 т. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 10, 1979. 658 с.
2. Сліпущко О. М., Яременко В. В. Новий тлумачний словник української мови: у 3 т. Київ : АКОНІТ, 2004. Т. 3. 862 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник: у 2 т. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Юридична думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 624 с.
4. Румянцева-Козовник А. В. Форми та методи адміністративної діяльності ОВС з охорони прав дитини. *Європейські перспективи*. 2014. № 3. С. 116–122.
5. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
6. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник у 2 т. Київ : Юридична думка, 2007. Т.1. 592 с.
7. Адміністративне право України : підручник / за ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2005. 554 с.
8. Серьогін В. О., Ярмиш О. Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підручник. Харків, 2002. 656 с.
9. Адміністративне право України. Загальне адміністративне право : навчальний посібник : у 2 т. / В. В. Галунько, В. І. Курило, С. О. Короєд, О. Ю. Дрозд, І. В. Гиренко, О. М. Єщук, І. М. Риженко, А. А. Іванищук, Р. Д. Саунін, І. М. Ямкова ; за заг. ред. В. В. Галунька. Херсон : Грінь Д. С., 2015. Т. 1. 272 с.
10. Гвоздецький В. Д. Оновлення адміністративно-правового механізму запобігання і протидії корупції в Україні, урухомлене революцією гідності. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 4(75). С. 4–23.
11. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія. Київ : КНТ, 2008. 368 с.
12. Корнієць П. Ю. Актуальні проблеми систематизації суб'єктів запобігання і протидії корупції в Національному антикорупційному бюро України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 6. Т. 1. С. 170–178
13. Корнієць П. Ю. Компетенція суб'єктів запобігання і протидії корупції в Національному антикорупційному бюро України: функціональний зміст та перспективи вирішення проблем правового регулювання. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2021. № 4. С. 150–156.
14. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

15. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.

16. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора України від 05.03.2020 № 125 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0125905-20#Text>

17. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 6. Ст. 55.

18. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014 № 47. Ст. 2051.

19. Council of Europe Committee of Ministers Resolution (98) 7 Authorising the Partial and Enlarged Agreement Establishing the «Group of States Against Corruption – GRECO» (Adopted by the Committee of Ministers on 5 May 1998, at its 102nd session) / Офіцій-

ний веб-сайт Ради Європи. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806cd24f>

20. Питання Ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України : указ Президента України від 15.12.2015 № 272/2015 / Офіційний веб-сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/polozhennya-pro-radu-gromadskogo-kontrolyu>

21. Положення про Управління внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України : наказ Директора НАБУ від 29.22.2019 № 142. Офіційний сайт НАБУ. URL: <https://nabu.gov.ua/nakaz-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-upravlinnya-vnutrishnogo-kontrolyu-nacionalnogo>

22. Інструкція про порядок проведення службового розслідування стосовно працівників Національного антикорупційного бюро України : наказ НАБУ від 23.10.2015 № 4. Офіційний сайт НАБУ. URL : https://nabu.gov.ua/sites/default/files/page_uploads/23.10/sluzhbovirozsliduvannya.pdf